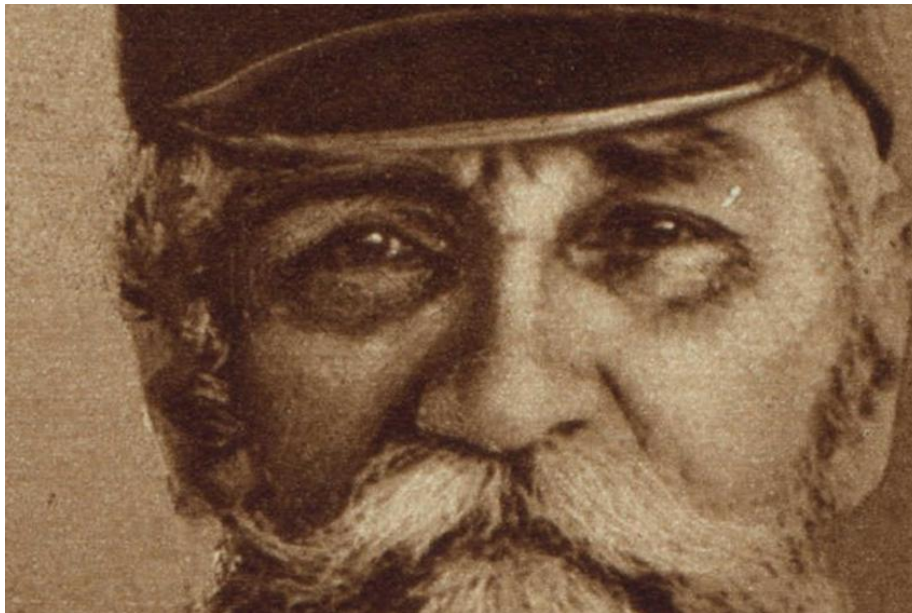

КО ЈЕ БИО ЧИКА ПЕРА

21. Септембар 2016.

Данас се навршава тачно 112 година од дана крунисања Петра I Карађорђевића за Краља Србије. У обележавању овог јубилеја дужност нам је и жеља да нашим читаоцима бар донекле осветлимо његов лик и сетимо се значајних момената из живота и дела овог незаборавног и вољеног српског краља. Довољно је само истаћи да је под вођством Краља Петра I Србија водила три рата (Први и Други балкански рат и Први светски рат) и да је у свим тим ратовима Србија победила, па је српски народ сасвим оправдано назвао Краља Петра I и краљем Ослободиоцем.

Краљ Петар Карађорђевић рођен је 29. јуна 1844. године у Београду од оца кнеза Александра (син Карађорђа) и мајке Персиде (унука војводе Јакова Ненадовића). Своје детињство и дечаштво провео је највише у **Београду и Тополи**, учећи и одрастајући са градском и сеоском децом, што је и позитивно утицало на формирање његове личности. У Београду је завршио 4 разреда основне школе и 4 разреда гимназије, а даље школовање наставио је у **Швајцарској**. Године 1858. кнез Александар је одлуком Скупштине **морао да напусти Србију (доласком Обреновића на власт)**, па се тиме и Петрово школовање продужава у Швајцарској а затим у **Француској**. У Женеви Петар завршава средњу школу, а затим одлази у **Париз** где студира на колеџу и учи војне школе. У граду **Мецу** завршава Вишу војну академију и већ 1870/71. године као млади француски официр учествује у Француско-пруском рату у коме бива заробљен. **Из заробљеништва се спасава бекством и то тако што је успео да преплива готово залеђену реку Лоару, што је имало за последицу да је оболео од тежег облика реуматизма, који га је пратио целог живота. За заслуге у овом рату кнез Петар је одликован орденом Легије части.**

После Француско-пруског рата кнез Петар једно време живи у **Паризу и Бечу**, али повремено одлази и у **Румунију** где су његови родитељи имали породично имање (**Арад**).

Међутим, када је 1875. године букнуо устанак у Херцеговини и Босанској Крајини, кнез Петар учествује на страни устаника, **под именом Петра Мркоњића (хајдучког вође из народних песама)**. Негодовањем Милоша Обреновића, који у њему увек види ривала, и противљењем Аустрије, кнез је **1876. напустио четничко војевање** и неколико наредних година опет проводи у туђини.

Тек 1883. године он се настањује у Црној Гори и жени се најстаријом ћерком кнеза Николе кнегињом Зорком, која му је родила четворо деце: Ђорђа, Александра (будући краљ Југославије), Јелену и Милену (као дете је умрла). И док је боравио у Црној Гори кнез Петар је често путовао. Та његова путовања су увек била тајновита. Нико осим кнегиње Зорке, није знао где је отпутовао и када ће се вратити кући. У Црној Гори кнез Петар је остао све до 1890. године тј. до смрти кнегиње Зорке. Губитак кнегиње Зорке тешко га је погодио. Те исте године заједно са децом пресељава се у **Женеву**, где живи као обичан грађанин.

Убиством краља Александра Обреновића 1903. године Народна скупштина Србије донела је одлуку да се кнез Петар Карађорђевић изабере за владара Србије.

Доласком у домовину, 12. јуна 1903. године кнез Петар полаже заклетву на Устав из 1888., а већ следеће године 1904. и званично постаје краљ Србије у својој 60-ој години живота.

Доласком краља Петра Првог на власт, вековима напаћена Србија, коначно је милошћу Божјом добила достојног владара. Широко образован и васпитаван у европској земљи великих грађанских слобода, а уз то и сам по својој природи наклоњен грађанским слободама, краљ Петар Први је био прави уставни владар.

У својој прокламацији народу краљ Петар изјављује: **"Ја хоћу да будем уистину уставни краљ Србије. Устав и све уставне гаранције, за слободу и правду народа, за мене су светиње које ћу вазда најбрижније поштовати и чувати."**

Крунисање краља Петра Првог објављено је годину дана касније - 8. септембра (односно 21. септембра по новом календару) 1904. године у Београду.

Свечаност крунисања одржана је у Саборној цркви у присуству готово свих архијереја, свештенства и мноштва делегација страних земаља.

Чин крунисања извршио је митрополит Димитрије, након чега је краљ Петар Први са круном на глави, огрнут краљевским плаштом изашао из цркве и упутио се према Топчидеру.

Препуне улице одушевљеног народа овацијама су поздрављале краља све до његовог Двора и сви су били срећни што могу присуствовати једној оваквој свечаности.

У време ступања краља Петра Првог на престо, Србија је била захваћена унутрашњим превирањима и страначким сукобима, што је довело до њеног слабљења.

Међутим, краљ Петар је као образован и mudar владар успео да смири супротстављене таборе, као и да позитивну енергију из те успостављене слоге усмери према јачању народне привреде, просвете и војске, док се у вођењу спољне политике првенствено ослања на Русију и европске земље Француску и Енглеску.

За кратко време владавине краља Петра Првог, нагло је порастао углед Србије у свету, а то се није свиђало Аустро-Угарској монархији, која је све више заузимала непријатељски став према Србији.

То се показало Царинским ратом 1906. године, а нарочито Анексијом Б и Х 1908. године. Анексија Б и Х значила је у својој бити наговештај опасности по Србију.

Међутим, турска сила је још увек била присутна на Балкану, па је тежња балканских држава била прво да се ослободе од Турака, заједничког непријатеља.

Отуда, створен је Балкански савез између: Србије, Бугарске, Грчке и Црне Горе, да би већ 1912. године почео Први балкански рат.

Победама на Куманову и Битољу коначно је срушена Турска царевина, а Србија повратила територије Јужне Србије (Македонију).

Међутим, савезници Бугари, подмукло и изненада напали су Србију, тако да 1913. године долази до Другог балканског рата, који је завршен поразом Бугара на Брегалници.

Ратним успесима 1912. и 1913. године Србија је померила своје границе чак до Ђевђелије.

Знајући за жртве и исцрпљеност Србије у овим ратовима, Аустрија ужурбано ради и припрема се да нападне Србију.

У склопу тих припрема су планирани манерви и смотре трупа у Сарајеву и то на велики српски национални празник Видовдан 1914. године.

Такво непријатељско и провокативно понашање Аустрије изазива гнев код босанских Срба.

Пошто никакви савети и упозорења европских држава и Србије нису помогли да се одустане од тога, босански Срби су на Видовдан на паради пуцали и убили аустријског престолонаследника Фердинанда и његову супругу Софију.

Атентат на престолонаследника Фердинанда био је повод да Аустро-Угарска објави рат Србији, што је означило и почетак Првог светског рата.

Премда је већи део краљевске власти, још раније, пренео на свога сина регента Александра, краљ Петар и даље сву своју пажњу и снагу посвећује рату у одбрану Србије.

У славној бици на Церу, када је аустријска офанзива претрпела потпуни пораз, краљ Петар је лично са своје осматрачнице пратио ток борби и давао упуте војним старешинама.

Исто тако, у Колубарској бици, када је изгледало да је пораз српске војске неминован, краљ Петар је залазио у војничке ровове, узимао је пушку у руке и борио се раме уз раме са својим храбрим војницима.

Присуство једнога краља међу борцима, улило је веру у победу и српска војска је на крају победила непријатеља на Сувобору.

После ове битке, краљ Петар Први је 15. децембра 1914. године ушао у ослобођени Београд.

Српске војска, заједно са својим краљем, поднела је сурове тешкоће преласка преко врлетних албанских планина трагичне 1915. године, што ће заувек остати као легендаран пример у српској историји. У време тих дана краљ је изговорио чувену реченицу: "Ја верујем у слободу Србије као што верујем у Бога".

И заиста, опорављена српска војска на Крфу у пролеће 1916. године, била је пребачена на Солунски фронт, а са њом је, да буде ближи фронту, дошао у Солун краљ Петар. У Солуну он опет изјављује: "Ја сам стар, истрошен и изломљен, али ја нећу умрети пре него што моја земља буде слободна." Предвиђања краља Петра о исходу рата су се остварила. Пробојем Солунског фронта Србија је коначно ослобођена и краљ Петар се враћа у Београд 24. новембра 1919. године.

За време његове владавине српски народ је постигао своје највеће успехе, победио је своје непријатеље у три рата, премда је тај исти народ преживео голготу да би сачувао слободу. Верујући у снагу свог народа, његову веру и храброст, као и примерне војне старешине који су командовали војском, краљ Петар Први и цела Србија су доживели најславније дане у историји српског народа.

Краљ Петар Први је био велики не само као државник, ослободилац и ујединитељ српског народа, био је велики као човек, а посебно се истицао по својој скромности. Умро је у својој малој собици, на војничком кревету 16. августа 1921. године. Жалост за вољеним и незаборавним краљем била је неизмерна. Сахрањен је у задужбини на Опленцу да мирно почива поред свог оца кнеза Александра и бесмртног деде војводе Карађорђа.